

Verslag Cultuurcafé IJsselstein – woensdag 12 oktober 2022

Het eerste Cultuurcafé werd georganiseerd in en in samenwerking met Museum IJsselstein. De avond werd geopend door wethouder Mark Foekema en bijgewoond door ruim 40 vertegenwoordigers uit de culturele sector. Er was een mooie mix tussen de verschillende kunstvormen, professionals en amateurs, IJsselsteiners die al vele jaren actief zijn in zang, schilderen of bijvoorbeeld theater en jong aanstormend talent. De bijeenkomst stond in het teken van elkaar leren kennen en ideeën uitwisselen. In speeddates en tafelgesprekken brainstormden deelnemers over:

- Hoe maken we cultuur iets van en voor iedereen?
- Wat kan jij bijdragen aan (de zichtbaarheid van) cultuur in IJsselstein?
- Hoe ziet het culturele jaar 2025 in IJsselstein eruit?

Na afloop was er een netwerkborrel en gelegenheid om een kijkje te nemen bij de tentoonstelling 'Vensters'.

Hieronder vind je een samenvatting van de opbrengst uit de verschillende brainstormrondes. In de bijlagen staat per rondje een overzicht met ideeën die zijn geopperd.

Ronde 1:

Hoe maken we cultuur iets van en voor iedereen?

Deze vraag leverde diverse vragen, discussies en invalshoeken op:

Wat is cultuur?

- Wil iedereen wel meedoen aan cultuur? Waar doe je dan aan mee?
- Wat is cultuur voor jou?
- Iedereen is anders. Behoeftes van inwoners zijn dus ook verschillend.
- Welke betekenis geven we er in IJsselstein dan aan met elkaar?

Cultuur is vooral verbinding, elkaar vinden en samenkomen. Iets dat door mensen is gemaakt, wat een weerslag is van tijd en plaats en wat betekenis en een functie heeft. Een andere groep is praktisch gaan kijken. Hoe gaan we dat doen en is het misschien wel een illusie dat cultuur iets van en voor iedereen kan zijn.

Divers aanbod

Bied een verticaal en horizontaal aanbod aan. Een aanbod van alle genres en disciplines door elkaar. Bijv. een cultuurfestival à la IJVO, maar dan op het gebied van cultuur. Moet daar dan voor betaald worden of gratis worden aangeboden? Als we ervoor alle inwoners willen zijn, dan moeten ook mensen met een kleine portemonnee daaraan kunnen meedoen. Misschien willen mensen wel helemaal niet betalen voor cultuur? Wat is de waarde van cultuur?

Inclusiviteit en diversiteit

Hoe kun je alle inwoners aanspreken en aansporen om mee te doen aan cultuur? Neem een actieve rol in, wacht niet af. Ga actief mensen aansporen, van verschillende leeftijden en culturen. Betrek meerdere culturen bij de organisatie van evenementen. Ook bijvoorbeeld bij het Cultuurcafé. Ook samenwerking brengt meer publiek en

diversiteit op. Praat niet over groepen maar praat met mensen. Mensen uit IJsselstein die verschillende achtergronden hebben. Leuk dat ze er zijn. Dat maakt de wereld leuker. Zet in op de verbinding en op met elkaar delen. Probeer de juiste sleutelfiguren te pakken te krijgen. Uitdaging is om vooral ook daar de vraag 'hoe maken we cultuur van iedereen' neer te leggen in plaats van dat wij het gaan bedenken. Ga de dialoog met elkaar aan. Er zijn verschillende genres waar de ingang makkelijker is en waar je deze doelgroepen in hun kracht kan zetten (bijv. literatuur, story telling, straatcultuur, rap, muziek). En laat het idee, initiatief of de activiteit ook van inwoners vanuit een bepaalde cultuur komen. Daarnaast wordt opgemerkt dat binnen bepaalde (multi culturele) bevolkingsgroepen in IJsselstein ook culturele activiteiten zijn, maar dat deze (buiten de groep) nog niet voldoende zichtbaar of bekend zijn

Publiciteit

Als we cultuur iets van iedereen willen maken, dan moet ook iedereen het weten. Hoe en waar maak je dat kenbaar? En hoe bereiken we andere doelgroepen dan ons eigen bekende clubje. Tips: persoonlijke benadering, via scholen, MAS-stages voortgezet onderwijs om jongeren binnen te halen.

Ronde 2:

Hoe draag jij bij aan (de zichtbaarheid van) cultuur in IJsselstein?

Integrale aanpak

Wat is het gemeenschappelijke doel waar we vanuit kunnen gaan? Als wij, het culturele veld, activiteiten willen organiseren of ontwikkelen die wellicht niet aansluiten bij de visie van de gemeente op wat cultuur moet zijn dan ontbreekt de samenhang. Betekent het gemeentelijke beleid 'cultuur aan de man brengen', in de zin van 'cultuurmakers een podium geven (online/fysiek)? Of is het doel om bepaalde doelgroepen te helpen zich cultuur te ontwikkelen?

In hoeverre heeft cultuur ook een maatschappelijke functie? Hoe kunnen we als groep de krachten bundelen om te zorgen dat je cultuur zichtbaarder kan maken voor de IJsselsteiner. Belangrijk is dan wel te weten of een plan bij de visie en doelen van de gemeente past.

Beleidsnotitie Kunst en Cultuur 2021-2029:

[Cultuurnota 2021-2029 - Gemeente IJsselstein](#)

Uitvoeringsprogramma Kunst en Cultuur

Het uitvoeringsprogramma is een vertaling van de beleidsambities uit de nota Kunst en Cultuur naar activiteiten die we samen met cultuurmakers kunnen realiseren. Vertegenwoordigers uit het culturele veld hebben eind 2021/begin 2022 meegewerkt aan het opstellen van het programma. De activiteiten uit het programma moeten inhoudelijk nog verder uitgewerkt worden naar concrete culturele acties en/of evenementen. Dat doen we samen met het culturele veld. Zo werken we met elkaar aan een sterke en bloeiende sector in onze stad en aan het culturele leven van inwoners. Bekijk het programma: <https://www.ijsselstein.nl/dsresource?objectid=d3acc3dc-271f-443c-b215-f007936ade1e&type=pdf&&>

Kom uit je eigen bubbel

Hoe zou jij willen bijdragen? Als alles kan, wat doe je dan? We organiseren in de openbare ruimte een 'wilde galerij' waar mensen (overal) tegen kunst en cultuur aanbotsen.

Kom uit je eigen bubbel en ga de ander opzoeken. Blijf niet in je eigen clubje, je eigen vereniging. Ga de samenwerking aan en zorg voor verandering en vernieuwing binnen je eigen club.

Zorg voor diversiteit op locatie. Zorg dat er buitenconcerten zijn. Ga naar scholen. Ga met de fiets voorop in de optocht rijden. Laat iedere jongere vanaf 4 jaar in aanraking laten komen met cultuur. Haal scholen naar het theater. Organiseer een paar keer per jaar een cultuurproject waar kinderen in aanraking komen met diverse kunstvormen; muziek, schilderen, dans.

Kortom, laten we er met elkaar voor zorgen dat mensen bijna per ongeluk over kunst/cultuur struikelen. En niet zo zeer doorhebben dat het cultuur is. En niet zeggen kom naar een literair festival. Of kom naar een expositie. Maar dat mensen op de markt zeggen – kijk wat gebeurt daar dan? En dat we dan zeggen – dat is cultuur, leuk hé! Gaan we doen!

Draag cultuur uit

Het uitdragen van cultuur op dagelijkse basis, op je werk, in je persoonlijke leven.

Kleding is ook een vorm om cultuur te uiten. Het uitdragen van een identiteit. En er is behoefte om best practises met elkaar te delen.

Kunst is van en voor de straat

Kunst en cultuur moet laagdrempelig en voor iedereen toegankelijk zijn. Organiseer een meerdaags en multidisciplinair festival waar je niet alleen kunst laat zien maar mensen ook laat meedoen. Kom uit je eigen hokje en ga de straat op (met openbare installaties, gedichten, optredens, exposities). En als je op straat bent geweest, ga dan weer je hok in en neem nieuwe mensen (en ervaringen) mee.

Ga thematisch werken. Kunst is niet alleen leuk. Het heeft betekenis op alle niveaus. Voorbeeld: thema Overvloed als een verbindend thema in een periode dat overvloed ter discussie staat. Of Carnaval. Een optocht krijgt een andere lading als je er een thema overheen gooit en daarmee het meer betekenis geeft. Sluit aan bij landelijke organisaties en landelijke ontwikkelingen (bijv. Open Monumentendag), omdat je daarmee heel veel publiciteit genereert.

Ronde 3:

Hoe ziet in 2025 het culturele jaar in IJsselstein eruit?

Een jaar lang culturele activiteiten

We hebben een jaarkalender vol met activiteiten opgesteld. We beginnen met nieuwjaar/3 Koningen, cultuurmarkt met warme drankjes en de week van de Poëzie. Een open podium waarop iedereen in zijn eigen taal cultuur mag voordragen. Een kunstfestival voor groep 8, 'Heel IJsselstein Zingt', een jazzfestival, de IJsselsteinse popprijs, de ontsteking van de kerstboom maar dan met eigen lokale zangers en artiesten in plaats van Lee Towers etc. Zie de hele voorgestelde agenda in de bijlage onder ideeën ronde 3.

Culturele ontmoetingsplekken

In 2025 is er een verzamelgebouw bijvoorbeeld in het Zendstation, Fulcotheater of museum, waar we elkaar ontmoeten, verbinding met elkaar hebben, kunnen doen (bijv. cursussen) en beleven. Het hoeft niet 1 gebouw te zijn maar plekken waar we elkaar kunnen ontmoeten en representatie van diverse doelgroepen uit de stad kan plaatsvinden. De gemeente vragen we om een actief beleid in de wijken te voeren (bijv. buurtcentra). Dus we gaan eerst de wijken in en dan de wijken uit.

Ook is gesproken over een gesamtkunstwerk, waarin alle cultuurmakers in IJsselstein samen tot één presentatie van iets komen. Dat kan een 'wilde galerij' zijn of iets anders. We gaan uit onze comfort zone en proberen te verbreden. We willen de volkskunst (Oranjefeest, Carnaval) uitdagen om de optocht anders te maken, waardoor de representatie van de verschillende doelgroepen zichtbaar wordt. Traditie met volkskunst en hoge kunst mag samengaan.

Publiciteit

Er moet een goede en toegankelijke website zijn met alle informatie over kunst en cultuur in de stad. En een cultuurpagina in het Kontakt met lage en hoge kunst, volkskunst, kunst uit andere culturen etc.

Collectieve ervaring

Moeten we groot, groter, groots en meeslepend of gaan we juist terug naar de basis. Want misschien is intimiteit, iets kleinschaligs organiseren wel net zo waardevol als iets groots organiseren. Laat in 2025 (of elk ander jaar) die twee delen naast elkaar bestaan. Betrek lokale ondernemers. Dat kan horeca zijn maar ook andere ondernemers in de binnenstad of daarbuiten. Waarbij het vooral gaat om het realiseren van een collectieve ervaring.

Levendig cultureel netwerk

Zoals we hier samen zijn is heel inspirerend; kunstenaars, cultuurmakers, verenigingen, educatie, gemeente, enz. Als je maker bent, werk je heel erg vanuit jezelf. Dat is je drive. Maar je hebt misschien geen kaas gegeten van hoe communicatie werkt en hoe iets ook in de krant komt. Het weefsel dat hier aan het ontstaan is, zou fantastisch zijn als dat verder wordt uitgebouwd in de komende jaren. Dus het cultuurcafé moet verder gaan. In 2025 is er een levendig cultureel netwerk, een organisme dat zichzelf bedruipt. Aandachtspunt: de kunstenaar moet in IJsselstein ook een plaats hebben waar hij kan maken (basisvoorwaarde). Er zijn steeds minder locaties beschikbaar. Antikraak locaties vervallen voor woningbouw. Gemeente zorg voor betaalbare ruimtes waar kunstenaars hun beroep, vak kunnen uitoefenen!

Meerdere broedplaatsen voor cultuur

In 2025 zijn er meerdere broedplaatsen waar cultuur tot stand kan komen; interdisciplinair, meerdere kunstenaars bij elkaar. Carnaval wagenbouwers, muzikanten, beeldhouwers, kunstenaars, etc. die elkaar vinden en samenwerken. Daarnaast zijn er meerdere toffe interdisciplinaire evenementen waar mensen op af komen omdat het in IJsselstein zo vet is. Er is ruimte om iedereen daar laagdrempelig van te laten genieten. Iedereen kan kennismaken met verschillende kunstvormen. En daarnaast moeten we er ook ruchtbaarheid aangeven. De landelijke pers erbij halen, RTV Utrecht een reportage laten maken van de geweldige evenementen in onze stad voor jong en oud. Zodat iedereen in het land weet dat IJsselstein de plek is voor Cultuur. En iedereen van heinde en ver naar ons toekomt.

Bijlage: overzicht van alle ideeën uit de brainstormsessies

Ronde 1:

Hoe maken we cultuur iets van en voor iedereen?

Wat is cultuur?

Cultuur door mensen gemaakt (tijd/plaats/functie). Betekenis.

Mensen kunnen elkaar vinden.

Meester, begeleider, kader.

Uitingsvorm van de mens = cultuur.

Wezenlijker dan alle verdienmodellen bij elkaar.

Mensen, samen, doen, genieten (zelfde golflengte).

Verzameling van talenten.

Wat is kunst en cultuur niet?

Ik weet niet of iedereen eraan wil meedoen?

Wie ben jij en wie ben ik? Verbinding, elkaar vinden/samenkomen.

Iedereen is anders.

Behoeftes van inwoners.

Verschillende doelgroepen.

Respect afdwingen.

Zichtbaarheid.

Betaalbaarheid.

Wie zijn er momenteel ondervertegenwoordigd. Wat is cultuur voor hen?

Verschillend aanbod.

Groot verticaal en horizontaal aanbod: verschillende locaties, kunstdisciplines, leeftijdsgroepen, genres.

Laagdrempelig plus gratis voorstellingen.

Jeugd ook meer betrekken bij cultuur. Aanbod onderwijs.

PR-kanalen toegankelijk (er) maken!

Workshops verschillende kunstvormen.

Heel veel variatie in kunstvormen (modern, klassiek, fotografie, alle genres muziek).

Iets à la Woerdense vakantieweek. Een week lang elke dag iets anders.

Open lucht performances.

Meer aanbod voor jongeren om zich kunstzinnig te ontwikkelen/tonen.

Kunst is van waarde (donatiepot).

Kunstroute.

Dichtersroute.

Kastje met gedichten.

Wijken.

Diversiteit is belangrijk.

Eén week met alles, soort festival (workshops).

Aanbod op scholen. Dan bereik je de jongeren en hun ouders plus vaak anderen eromheen.

In kleine stapjes en met blijven volhouden.

Variatie in aanbod, locatie, gratis, betaald...

Combinaties zoeken waar je inwoners onverwachts bereikt.

Laagdrempelig, toegankelijk, aansprekend, omgeving (natuur/stad), samenwerken, buurt!

Betere tekenlessen, muziek, museumbezoek voor kinderen.

Kunstmarkt.

Laten weten wat er in IJsselstein gebeurt.

Voorlichting op scholen.
Vragen vanuit de mensen zelf. In ieder mens zit cultuur.
Samenwerking met kunstenaars.
Kunst in school.
Gratis toegang tot cultuuruitingen.
Actieve betrokkenheid zoeken.
Wat is cultuur? Hoog, laag? Cultuur is al van iedereen, alleen anders. Niet persé mijn behoefte. Ik wil werken vanuit mezelf, mijn inspiratie en kijken wie daarop afkomt.
Cultuurpagina in Het Kontakt
Aankondigingen plus terugblikken, hoe was het, wat heb je gemist?
Actiever meerdere culturen benaderen en betrekken.
Samenwerking zoeken met andere koren, dansers, muzikmakers. Van eigen stijl afwijken om groter publiek te bereiken. Tool: festival.
Beter communicatiekanalen gebruiken.
Jongeren uit de wijk betrekken bij jureren bij kunst. Andere doelgroepen uit de wijk betrekken. Daardoor meer betrokken bij kunst.
Actieve lessen. Doen!
Kunst gebruiken voor herkennen van gender (in alle leeftijdsgroepen).
Vieren van diversiteit.
Regenboogcafé.
Interactieve acties voor vergroten betrokkenheid.
Festivals.
Jonge mensen, oudere mensen.
Kunst gebruiken tegen isolement.
Kenbaar maken.
Publiciteit.
Opvallender maken in Het Kontakt.
Lichtkranten goed bijhouden.
Diversiteit: ingewikkeld om 'andere' groepen binnen te krijgen (leeftijd, etnisch).
Persoonlijk vragen.
Sociale media.
Aansluiting op jongeren/etnische cultuur: rolmodellen inzetten.
MAS-stages scholen.
Vraag: wil je altijd iets maar voor iedereen of ga je uit van wat jij als kunstenaar wil maken. Wat is het vertrekpunt? Hangt af van wat je (kunst)discipline is.

Ronde 2:

Hoe draag jij bij aan (de zichtbaarheid van) cultuur in IJsselstein?

De straat is de plek.
Uit je atelier komen, gezondheidscentrum, restaurant, scholen betrekken.
Tentoonstellingen organiseren, aanhaken bij landelijke thema's (bijv. Open Monumentendag).
Thematisch: bijv. 'Overvloed'.
Gedicht op straat.
Openbare installatie.
Meerdaags festival: vrij toegankelijk, actief en receptief, multidisciplinair.
Cultuurkaart voor kinderen (vanaf 4 jaar), uitdagend, laagdrempelig, vanuit gemeenschappelijk beleid.
Samenwerken.

Regionale tv en radio.
Op de fiets voorop in de optocht in IJsselstein.
Carnaval op de scholen verbindt, alle culturen (verdwijnt later).
Veel diversiteit op één locatie -> samenwerking.
Buitenconcerten (zichtbaar) plus scholen.
Artikelen schrijven over cultuur.
Uit je eigen bubbel komen en de verbinding zoeken.
Opzetten van een wilde galerij.
Fulco benutten.
Samenwerking tussen kunstenaars en theater.
Scholen naar het theater halen om kennis te maken.
Bijdragen aan grote expositie in IJsselstein.
Iedere jongere vanaf 4 jaar in aanraking brengen met cultuur (verbindend en divers).
Festival organiseren rondom thema (bijv. pesten).
Paar keer per jaar op school een cultuurproject waar kinderen in aanraking komen met verschillende cultuurvormen plus contributie subsidie.
Integrale aanpak vanuit één vertrekpunt (gemeente maakt/heeft gemaakt beleid).
Podium – podia nodig.
Gemeente wordt om ondersteunende rol gevraagd: Cultuur heeft maatschappelijke functie, hulp op het ontwikkelen van cultuur.

Ronde 3: Hoe ziet in 2025 het culturele jaar in IJsselstein eruit?

Verzamelgebouw (Zendstation): ontmoeten, verleiden, doen, kijken. Representatie diverse doelgroepen.
Gemeente actief beleid.
Gesamtkunstwerk.
Denken buiten je comfort zone.
Volkskunst <-> high art.
Website, toegankelijk.
Cultuurpagina.

2025 tijdlijn:
Cultuurbudget (x4)
Nieuwjaar/3 koningen, cultuurmarkt met warme drankjes.
Open podium voor dichters in alle talen en van alle culturen in de Poëzieweek.
Lokale ondernemersdag.
Carnava'.
Vanuit all inclusive activiteiten gekoppeld aan feestdagen van alle gezindten en religies, seizoenen. Bijv. Kerst, nieuwjaar (Chinees, Christelijk, Islamitisch), carnaval, ramadan.
Fulco's Vocaal Festival in mei.
Mei groep 8 kunstfestival (voor de musical).
Heel IJsselstein zingt.
Cultuurcamping.
Uitmarkt (met previews).
Multicultureel festival.
Mentale verhalen d.m.v. kunst.
Zomerfestival.
Jazzfestival.

Operavoorstelling (Pantalone?).
Halloween speurtocht.
Wilde galerij.
Talentenmarkt.
Open Monumentendag.
IJsselsteinse Popprijs 2025.
Bring your own dinner.
Kerstfestival (passe-partout).
Kerstconcerten (diverse koren samen).
Ontsteking Kerstboom met lokale artiesten (i.p.v. Lee Towers).

2025:

Chronologisch: begint met Carnaval en eindigt met Kerstboom.
Totaal interdisciplinair: samenwerking meerdere disciplines, verdeling hele jaar, eventueel met seizoenen.
Plekken om te 'bouwen' (eventueel middels agenda te gebruiken): letterlijk, figuurlijk (broedplaatsen), podia, exposities, workshops, evenementen.
Héél 2025 elke maand een pagina cultuur in het Kontakt, lokale radio, lokale tv.

Cultureel netwerk = leuk.
Levend weefsel (samenkomst).
Wie is wie – vinden (elkaar)
Het hoeft niet groot (intimiteit, klein, kwaliteit), maar mag wel (= ook leuk).
Collectieve ervaring (verbinding), horeca, ondernemers.
Aftrap.
Vol = leuk.
Voor iedereen, door iedereen.